

Aan:
Gemeenteraad gemeente Barneveld
College van B & W gemeente Barneveld

Onderwerp: Zienswijze van actiegroep Tegenwind Terbroek betreffende PlanMER

Datum: 20-2-2020

Geachte gemeenteraad, geacht college,

Het betreft het PlanMER van 18 december 2019, dat in opdracht van de gemeente Barneveld is opgetrokken voor het bepalen van potentiële locaties voor windturbines binnen de Barneveldse gemeentegrenzen.

Met Terbroek wordt bedoeld Zwartebroek, Terschuur en Kallenbroek.

De zienswijze van Tegenwind Terbroek is dat:

- 1- Locatie-zones 1, 2 en 3 niet als locatie hadden mogen worden opgenomen in het PlanMER mede gelet op vastgestelde (beleids-)documenten van andere overheden waaronder die van de provincie Gelderland;
- 2- Dat minstens de locatie-zone 1 maar volgens onze zienswijze ook 2 en 3 in de structuurvisie aangemerkt moeten worden als definitief ongeschikt voor windturbines, gelet op de uitkomsten/bevindingen uit het PlanMER (-GO).

Dit document onderbouwt deze zienswijze als volgt:

PlanMER

Het PlanMER geeft zelf aan dat het om een beperkte beschouwing gaat. In feite is het enige criterium op basis waarvan de 13 locaties zijn bepaald, een 400 meter afstand tot woonhuizen.

Het PlanMER hanteert de 400 meter richtlijn, omdat de aanvaardbare minimale afstand van 480 meter die de provincie als richtlijn hanteert (4x de ashoogte) geen locaties oplevert. De implicaties van deze opmerkelijke afwijking zijn aanzienlijk en ondermijnen het hele windbeleid van het gemeentebestuur.

PlanMER trekt bij het belichten van andere aspecten dan het 400m criterium in principe ook de conclusie dat locatie 1 niet geschikt is voor windturbines. De beperkte beschouwing leidt echter niet tot het doen vervallen van de locatie uit het rapport.

Het PlanMER geeft in een aantal tabellen en teksten wat wegingen mee aan de locaties. De tabellen en teksten zouden dan de mate van geschiktheid moeten kwalificeren. Tegenwind Terbroek is van mening dat één aspect in het bijzonder volledig uit het rapport gelaten had moeten worden omdat het niet te kwalificeren en zeker niet te kwantificeren is. Namelijk de impact op uitzicht/aanzicht van, in en rondom het landschap. Eenieder die in een landelijk gebied komt waar moderne turbines geplaatst zijn ziet met eigen ogen dat de landelijke sfeer en het beeld ernstig aangetast is. Dat het PlanMER een poging doet om dit aspect in een tabelletje van plusjes en minnetjes te vangen is bedenkelijk. PlanMER had op dit aspect gewoon eerlijk moeten zijn en voor alle landelijke gebieden moeten zeggen dat turbines een funeste uitwerking op het landschap en de sfeer zullen hebben. Het rapport erkent ook de moeilijkheid maar verbindt daar wederom niet de juiste conclusie aan door niet gewoon te stellen dat de turbines in alle gevallen, bij plaatsing in mooi landelijk gebied, een

vernietigende uitwerking hebben.

Verder schiet het PlanMER op een aantal vlakken inhoudelijk tekort. Ook met inachtneming van de zelfverkleerde beperkte beschouwing van het document. Het is niet de bedoeling van deze zienswijze om deze tekortkomingen hier allemaal aan de orde te stellen. Enkele bedoelde tekortkomingen zullen waar ze relevant zijn in het verdere belicht worden.

Cultuurhistorische belang van Terbroek

Terbroek is zo mooi als het naastgelegen Appel dat in 2019 verkozen is tot mooiste plaats van Gelderland. Dat zegt wat. Er gelden dan ook niet voor niets vanuit de bestemmingsplannen rondom Terbroek strikte beperkingen voor wat mag en niet mag ten aanzien van bouw, verbouw en bebouw. Met name boeren hebben in deze regio een hoge prijs moeten betalen. De rechtvaardiging voor die beperkingen komen neer op behoud van karakter van wat algemeen aanvaard wordt als cultuurhistorisch landschap. Het karakter van het landschap rondom locatiezone 1 is al eeuwenlang in belangrijke mate behouden gebleven. Het voldoet, in feite, aantoonbaar aan de kenmerken van een landschapsmonument dat volgens het verdrag van Florence door de overheid beschermd zou moeten worden. Zo zijn bewoners in dit gebied o.a. in bezit van kaarten daterend uit de negentiende eeuw waarin de percelen, greppels, geulen en bosjes nog exact zo aangegeven worden als ze anno 2020 nog zijn. De schoonheid en cultuurhistorie van Terbroek is veelvuldig en grondig beschreven en gedocumenteerd.

Beleidsplannen van gemeente en provincie bevatten decennialang stimuleringsmaatregelen om juist kleinschalige cultuurhistorische landschappen, waarin Terbroek met name genoemd wordt, te behouden en te versterken.

Het is van belang voor het gemeentebestuur om te beseffen dat het niet gewoon om nog een plaatsje in het buitengebied gaat. Niet op de laatste plaats omdat bij het ontbreken van bescherming vanuit het gemeentebestuur, de plaatselijke bevolking het ziet als haar plicht om dit uniek stukje Nederland met hand en tand en tot de hoogste instantie te verdedigen en voor toekomstige generaties te behouden zoals het nu is. Hoewel PlanMER wat aandacht besteed aan de cultuurhistorische, archeologische en natuurlandschappelijke waarden van locatie 1 is de bijzonderheid van de plaats sterk onderbelicht. In de verdere tekst zullen ook andere aspecten genoemd worden die er blijk van geven dat Erfgoed Terbroek een uitzonderlijke plaats is waar windturbines nooit kunnen, zullen en mogen staan.

De lasten en beperkingen die de lokale bevolking opgelegd werd ten einde het karakter van het gebied te behouden werd dan ook altijd met begrip gedragen. Het niet aanmerken van Terbroek als ongeschikt voor windturbines zal, met verwijzing naar bovenstaande en de veelheid aan betere alternatieven, op geen enkel begrip kunnen rekenen. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn hier zondermeer in het geding.

Belang van Terbroek in GNN en GO

De ligging van locatiezones 1,2 en 3 valt binnen het zogenaamde Gelderse Natuur Netwerk (GNN) en de zogenaamde Groene Ontwikkelingszone (GO). Dit zijn landelijk, respectievelijk provinciale geormerkte gebieden om natuur, landschap en karakteristieke cultuurhistorische plaatsen te behouden voor toekomstige generaties en ten dele te herstellen en te beschermen. Binnen het GNN/GO is Erfgoed Terbroek een bijzondere plaats. Het bevindt zich namelijk in een pas, een ecologische corridor, die beoogd was en is om de Veluwe te verbinden met de Utrechtse heuvelrug. Zoals in de omgevingsvisie Gaaf Gelderland te lezen valt is er nog veel te doen op het gebied van biodiversiteit. Die blijft achter. Van bepalend belang voor het op peil brengen van de biodiversiteit is juist de verbinding en samenhang tussen natuurgebieden. Isolatie van natuurgebieden of onderbreking aanbrengen heeft een sterk averechts effect hierop. De pas is ter plaatse van Terbroek zeer smal en windturbines op deze plaatst zouden, naast de bekende negatieve effecten van

windturbines op natuur, ook een sterk verbrekend effect hebben op juist die samenhang waar het rijk en de provincie naar streeft. Erfgoed Terbroek is dus niet zomaar een plaats in het GNN/GO maar ook in het kader van de samenhang van natuurgebieden een belangrijke plaats om juist stilte en rust in te bevorderen.

De GNN/GO verordening sluit het plaatsen van windturbines in deze gebieden op alle geldende criteria uitdrukkelijk uit. De bijzondere ligging van Erfgoed Terbroek in het natuurnetwerk komt daar nog bij op.

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Wij attenderen op de laatste omgevingsvisie van provincie Gelderland genaamd "Gaaf Gelderland". Ook hierin is het belang van GNN/GO onderstreept. Niet ondanks de grote druk om duurzame energie op te wekken maar juist vanwege die druk. De noodzaak om strikt de intentie van GNN/GO na te leven is groter dan ooit. We houden anders straks geen enkel stukje mooi landschap over en dat zou alle doelen van duurzaamheid voorbijstreven.

Beletting vanuit de provincie

Wij wijzen erop dat het gemeentebestuur niet volledige bevoegdheid heeft in het aanpassen van bestemmingsplannen buitengebied. Bestemmingsplannen wijzigingen in het buitengebied behoeven goedkeuring en medewerking op provincieniveau. Omdat Erfgoed Terbroek pontificaal in een door de provincie verordening beschermd gebied ligt en ons bekend is dat er blijvend veel steun is op provincieniveau voor behoud van deze gebieden, zal het ook vanuit die hoek zeer lastig zijn voor gemeentebestuur Barneveld om een turbine op locatiezones 1, 2 en 3 te krijgen.

RES

Wij wijzen erop dat ook de RES van Foodvalley afspraken bevat die het plaatsen van windturbines bij Erfgoed Terbroek verlet waar Tegenwind Terbroek het gemeentebestuur aan zal houden.

Fauna

Het zal het gemeentebestuur bekend zijn dat Erfgoed Terbroek veel beschermde diersoorten huisvest. Ook hier benadrukken wij dat dit niet zomaar een plaats in GNN/GO is. Van Erfgoed Terbroek is bijvoorbeeld bekend dat het tenminste 17 uit 38 beschermde vogelsoorten huisvest en o.a. een broedplaats is voor steen- en kerkuilen. Er wordt ook al jaren actief door verscheidene natuurorganisaties in dit gebied aan het faunabestand gewerkt. Het PlanMER schiet ook in het belichten van dit aspect tekort. Het argument van het gemeentebestuur dat gericht onderzoek in deze richting in het natraject zal plaatsvinden bevat voor de gemeente, op grond van de wet, juridische valkuilen gezien wat haar in het voortraject reeds bekend had kunnen zijn.

Slot

Niet in acht nemen van deze aspecten stelt, volgens de zienswijze van Tegenwind Terbroek, de gemeente bloot aan het risico ongeschikte locaties in de structuurvisie op te nemen. Het gevolg daarvan: verlies van veel geld, tijd en energie en een gerede kans dat er alsnog geen windturbines kunnen worden geplaatst.

Deze, niet uitputtende, onderbouwing volstaat hopelijk om het gemeentebestuur onze zienswijze te doen delen.

Gijs Jan Berkhof

Namens Tegenwind Terbroek